

13-01-2010

Sag.nr.: 07/3736

Dokumentnr. 2048/10

Sagsbehandler

Peter Steffen Rank

Tel.

Email:

Revideret notat om ansvarsbegrænsning januar 2010

NOTATETS INDHOLD

Dette notat belyser mulighederne for at angive en mulig ansvarsbegrænsning afhængig af følgende opgavetyper:

1. Historisk redegørelse
2. V2- undersøgelse (indledende)
3. Videregående undersøgelse og udarbejdelse af skitseprojekt
4. Gennemførelse af afværgeprojekt

Udgangspunktet for at vurdere risikoen for ansvarspådragende skader er følgende forventning til hvilke betingelser, der skal være opfyldt, for at erstatningsansvar bliver aktuelt:

For at ifalde erstatningsansvar skal der være sket en skade og der skal være lidt et tab: Derudover skal der være sket en ansvarspådragende handling fra rådgiverens side, hvilket vil sige, at der skal foreligge uagtsomhed eller forsætlighed i forbindelse med den hændelse som medfører skadens opståen.

Dette notat belyser situationer, hvor bygherren lider tab, hvis rådgiveren laver fejl i sit arbejde. I notatet fokuseres på de fejl, der har økonomiske konsekvenser for bygherren, og som skønnes at være dimensionsgivende for et evt. økonomisk ansvars størrelse. Da erfaringsgrundlaget er meget begrænset, er beskrivelsen næppe fuldstændig, men det antages, at den belyser de hyppigst forekommende skadestyper med de alvorligste økonomiske konsekvenser.

1. Historisk redegørelse

Ved de historiske redegørelser vil rådgiveren have til opgave at indsamle mulig viden fra diverse kilder og derefter sammenstykke dette til enten et

notat med faktuel viden, hvor regionens sagsbehandler foretager den endelige vurdering eller en sammenfatning med en anbefaling af hvorvidt der foretages en kortlægning på vidensniveau 1 eller måske direkte på vidensniveau 2.

Rådgiveren indsamler informationer fra en bestemt række kilder. Antallet af disse kilder vil formodentlig være fastlagt inden opgavens udførelse og bygherren har haft lejlighed til at tage stilling til om der evt. skulle suppleres med enkelte andre kilder. De nævnte kilder vil oftest være i overensstemmelse med branchevejledningerne og kortlægningsvejledningen.

1.1 Mulige fejl

De mulige fejl i arbejdet kan bestå i:

- Manglende anvendelse af kilde
- Forkert anvendelse af kildemateriale
- Forkert vurdering og anbefaling af evt. V1-kortlægning

Ved grove fejl og uheldig sammenfald af omstændigheder kan man forestille sig at grundejer lægger sag an om erstatning for tab ved en mellemliggende handel eller for anlægsarbejder, der ville være udført anderledes eller først efter gennemført V2-undersøgelse, hvis V1 kortlægningen havde været korrekt.

I de fleste tilfælde vil fejl dog blive rettet inden de fører til økonomiske tab, eller der vil ikke kunne påvises uagtsomhed eller forsætlighed af en sådan grovhed, at erstatningskrav vil kunne gøres gældende.

Konsekvenserne må antages at være beskedne og det vurderes, at en retningssigende ansvarsbegrænsning på 2,0 mio. kr. er tilstrækkelig.

I tilfælde af, at der indgår mange lokaliteter i undersøgelsen bør det overvejes om ansvarsdækningen er tilstrækkelig.

2.0 V2-undersøgelse

2.1 Beskrivelse af opgaven

Rådgiveren får udleveret det historiske materiale fra V1-kortlægningen og udarbejder på baggrund heraf oplæg til undersøgelsesaktiviteter. Der er oftest tale om korte boringer (terrænnære boringer med begrænset dybde) og efterfølgende bedømmelse af jordprøver, udvælgelse til analyse og analyser af jordprøver på akkrediteret laboratorium.

Herudover kan der som regel i en senere fase indgå en undersøgelse af indeklimaet i en beboelsesejendom, hvor rådgiver kommer med forslag til hvilke rum, der undersøges og på hvilken måde undersøgelsen gribes an.

Det overordnede formål med undersøgelsen er at afklare hvorvidt de potentielle forureningskilder, der er påvist med V1-kortlægning, har givet anledning til forurening og i bekræftende fald, om det ligger på et niveau, der medfører kortlægning.

2.2 Mulige Fejl

Ved V2-undersøgelser kan der være tale om følgende fejl:

Rådgiverfejl kan bestå i en fejlagtig ”frigivelse” af lokaliteten og forkert afgrænsning af forureningen. Disse fejl vil i ekstreme situationer kunne føre til erstatningskrav på linie med V1-undersøgelserne.

Det dimensionsgivende i forhold til ansvarsdækning vil imidlertid være skader ved entreprenørdelen af undersøgelserne, fx overgravning af ledninger eller perforering af tanke, så indholdet spredes. I værste fald kan en sådan skade nødvendiggøre nedrivning, rensning og genopbygning/erstatning for ejendommen.

Ansvarssummen anbefales fastsat til 5 mio. kr., men ved særlige forhold som f.eks et større antal dybe boringer og høje ejendomspriser kan det overvejes at hæve ansvarsdækningen.

3.1 Videregående undersøgelser, afgrænsende undersøgelser og udarbejdelse af skitseprojekt

3.2 Beskrivelse af opgaven

Ved forureninger, der vurderes at indebære en risiko for påvirkning af indeklimaet eller grundvandet, udføres der ofte supplerende undersøgelser for at afklare forureningsudbredelsen og mere præcist angive truslerne overfor mennesker og grundvand. Som følge af risikovurderingen besluttes det, om der skal udarbejdes skitseprojekt for afværge af forureningen.

Den supplerende undersøgelse kan indeholde et bredt spektrum af forskellige aktiviteter:

- Boringer, henholdsvis korte og dybe boringer til at fastlægge forureningsudbredelsen
- Indeklimaundersøgelser
- Nedbrydningsforhold i jord og grundvand
- Risikoberegninger og –vurderinger
- Skitseprojekter for alternative metoder til fjernelse/reduktion af forureningen

Ansvarsforholdene ligner meget ansvarsforholdene ved V2-undersøgelserne, idet det oftest vil være entreprenørdelen af arbejdet, der vil være dimensionsgivende. Ud over skaderne nævnt under V2, er der dog tilføjet risiko for, at der sker en betydelig grundvandsforu-

rening, enten som følge af fejl ved gennemførelse af boringer eller ved fejl i risikovurderinger.

Side 4

- Ansvarsdækningen skal derfor ud over ejendomsskader dække risikoen for en væsentlig fordyring af oprydningen. Det anbefales at sætte en ”normal” ansvarsdækning til 10 mio. kr.

4.0 Etabl. af afværgeprojekt og indkøring af evt. afværgeanlæg

4.1 Beskrivelse af opgaven

På baggrund af et af bygherren valgt skitseprojekt udarbejder rådgiver et detailprojekt med tilhørende bygherreoverslag. Når bygherren har godkendt projektet udbydes detailprojektet. Efter licitationen indgås aftale mellem bygherre og entreprenør, hvor arbejdets udførelse og fremdrift følges af rådgiveren på bygherrens vegne i overensstemmelse med den kontrakt der er indgået mellem bygherre og rådgiver.

Selve afværgeprojektet kan bestå af alt fra en forholdsvis enkel bortgravning af jord, til in-situ behandling af den forurenede jord over flere årtier og oppumpning og behandling af forurenede grundvand, samt etablering af ventilerede dræn mellem den forurenede jord og boliger.

Risiciene ved afværgeprojekter ligner meget dem ved videregående undersøgelser. Forskellen består i, at risikoen for at noget går galt er langt større, fordi opgaven er både større og mere kompleks. Alene det, at der både er en projektering og en etablering/drift/oprydning, der kan være fejlbehæftet giver øgede muligheder for ansvarspådragende fejl. Til gengæld vil det ofte i forbindelse med projekteringen være muligt at fastlægge risiciene mere præcist. Det anbefales at tage udgangspunkt i en ansvarsdækning på 10 mio. kr. og at overveje, hvorvidt ansvarsdækningen er tilstrækkelig, og om der skal suppleres med en projektforsikring ved komplekse projekter.

For visse projekter kan der være tale om en betydelig risiko for at der opstå flere fejl. Der kan være tale om fejl, der enkeltvis ville kunne dækkes under en ansvarsdækning på en mio. kr. eller mindre, men set under ét kan der i forløbet af et projekt opstå fejl, som kan beløbe sig til et langt højere beløb og her bør ansvarsdækningen sættes til 10 mio. kr.

Ved afværgeprojekter, som vurderes at være mindre og ukomplicerede afværgeprojekter, som afgravning af øverstliggende jordlag ved en

institution er der tale om væsentlig mindre risici for, at fejl får økonomiske konsekvenser, og her kan ansvarsdækningen reduceres til 5 mio. kr.

En opsummering af ovenstående anbefalinger er gengivet i nedenstående skema:

Opgavetype	Ansvarsdækning
Historisk redegørelse	2,0 mio. kr.
V2-undersøgelse (indledende)	5,0 mio. kr.
Videregående undersøgelse	10, 0 mio.kr.
Afværgeprojekt med evt. afværgeanlæg	10,0 mio. kr.
Mindre ukomplicerede afgravningsprojekter	5,0 mio. kr.
Projekter med risiko for større antal fejl	10,0 mio. kr.
”Store” afværgeprojekter	Evt. projektforsikring*)

*) En projektforsikring er en ansvarsforsikring, der er begrænset til et konkret projekt. En all-risk forsikring er en forsikring, der dækker enhver form for risici, som ikke er undtaget i forsikringspolice.

Fra regionernes side har der været et ønske om at få præciseret/fremhævet særlig opmærksomhed på risici for ledningsskader.

Nedenfor er gengivet den tekst, der er enighed om at anvende i fremtidige kontrakter under punktet ansvar og bemærkninger vedr. ledningsskader:

Pkt. x(ansvar) Rådgiver er ansvarlig efter ABR89. Rådgivers ansvar er begrænset til xx.xxx.xxx kr. pr. projekt (beløbstørrelsen angives på baggrund af notatet)

Bemærkning vedr. boringsarbejde

Det er rådgiverens ansvar, at der ikke udpeges boringsplaceringer på steder, hvor der er viden om, at underjordiske rør- og ledningsinstallationer kan blive beskadiget under borearbejdet. Derfor skal rådgiveren altid

indhente fornødne oplysninger fra respektive ledningsejere og rådspørge grundejeren om evt. ikke registrerede ledninger.

Side 6

Vurderes materialet ikke at give en tilstrækkelig sikkerhed for underjordiske installationers placering, træffes der aftale om at foretage håndgravning/ - boring til en given dybde ved de usikre boresteder samt om honorering af ekstraomkostningerne hertil